

אנחנו בני הציונות

לאומה תחיה בישראל, לבין הידיבות לאומה שבקירבה הוא חי.
מי שוויתר מרצון על האפשרות לבוא לישר-אל, הכריע נגד הצטרפותו לאומה העברית. תישמר! זיקתו אליו, תישמר! זיקתו אליו — אך נדע היכן הקו המפריד.

„לא ידעתי שיש ערבים!“

בני הציונות אנחנו.
אותה ציונות שנולדה רשמית בבאול הרחוקה, במרכזה של אירופה. אך אנו — במרחב שלנו אנו חיים, בקידמת אסיה, בטבורם של עמי ערב.
בן הארץ את הוריו, המכיר לה תודה עמוקה, המעריך את יופיה וחיה — בכל זאת לא יעלים עינו משגיאיותיה, ובכד המהפכה האדירה של הציונות, יצירותיה המופלאות כמעט בכל השטחים — מחול היסטורי אחד מעיב את הוד עברה, ובצילו אנחנו חיים עד עצם היום הזה.
בהתכנסם בכאול לכינוסם ההיסטורי, בכתבם את ספריהם במזרח אירופה, בשוררם על הארץ המובטחת, לא ידעו אבות הציונות — ואולי לא יכלו לדעת — כי חי עם שני בארץ זו, וכי קמה תנועה לאומית ערבית ברחבי המרחב.

בנימין זאב הרצל, בכתבו את ספרו המהפכני מדינת היהודים, לא הזכיר אף במילה אחת שיש עם ערבי בארץ ישראל. וכעבור שנים, כאשר בא אליו מכס נורדאו בבהלה וקרא לעברו: „לא ידעתי שיש ערבים בארץ, לא אמרת לי זאת“ — לא היה בפי הרצל מענה.
על האתגר המרכזי הזה של הגשמתה לא היתה לציונות תשובה. כך נולד מעגל-הקסמים הנמשך עד היום: חוסר הי תשובה הציונית לבעיית הערבית הוליד את הקו האנטי-ציוני של התנועה הלאומית הערבית. התנגדות זו הכריחה את הציונות לבקש בניברית בקרב המעצמות הזרות, שביקשו לבלום את הלאומיות הערבית. וברית זו מצידה הגבירה את התנגדות הערבים לציונות.
האם יכלה הציונות ללכת בדרך אחרת? הי אם יכלה להשתלב, בעודה באיבה, עם התנועה הלאומית הערבית, כדי לעצב יחד עימה דמות חדשה במרחב?

האם יכלה ללכת בדרך שנרמזה במגעי חיים וייצמן וה אמיר פייצל — במקום ללכת בדרך שהתבטאה בהצהרת בלפור, הצהרה שסימלה את הברית בין הציונות לבין אימ-פריה וזה?
אלה הן שאלות של „אילו“, וההיסטוריה עוברת על פניהן.

עתה מתייצבת לפנינו שאלה חדשה: האם אנו, בני האומה העברית החדשה, אדוני גור-לנו, נפרוץ בעוד מועד את מעגל-הקסמים הקטי לני ונדע לצאת לדרך חדשה של השתלבות בי מרחבנו, או שנחיה את כל חיינו בצל המחדל של אתמול?

הם צחקו גם מהרצל

בני הציונות אנחנו, אך דרכנו — דרך חדשה היא.
דרכנו מובילה לשלום, להשתלבות ישראל במרחב, לכינון מיסגרת חיים חדשה שבה יחיו ויפעלו בצוהת התנועה ה לאומית העברית והתנועה הלאומית הערבית.
תזון זה — היום הוא ניראה רחוק ודמיוני. הוא משמש נושא ללעג ולקלס בפי „ריאליסטים“ מדומים, קטני-אמונה. אך הרי זה בדיוק היה גורל חזונו של הרצל עצמו בדורו! **כמוהו, נאמר אנחנו היום: „אם תרצו — אין זו אגדה“.**

לבנייתה של מדינת ישראל. אך היעמוד הפיגום על תילו בגמר עבודת הבנייה? האם לא יפריע לחיים בבית? האם לא יסתיר מעיניהם את נוף חייהם ופועלם?
אתגרים חדשים מזדקרים לעינינו, אתגרים אשר תשובותינו להם יקבעו את גורל חיינו, את גורל מפעלנו.
לא מושגים מלפני שלושה דורות יעצבו את תשובותינו לאתגרים אלה, כי הם נועדו להשיב על אתגרים אחרים, האתגרים של תקופתם, ובכך אכן הצליחו בצורה מופלאה.

לכל יהודי יש ברירה!

בני הציונות אנחנו, בני הפזורה היהודית.
לא נחכחש לה לעולם. לא נחתר על זיקתנו אליה, ולא נדחה את זיקתה אלינו.
המבקשים להצטרף אל אומתנו, לקשור את גורלם בגורלנו.

הרצל פוחד את הקונגרס הציוני

לחיות במדינתנו, לשרת בצבאנו — בברכה נקדם את פניהם. אך מדינה זו — לתושביה היא שייכת, ול תושביה בלבד. האומה השליטה בה היא זו החיה בה.
כפי שחזה בנימין זאב הרצל עצמו — נתגשמה הציונות ברגע שניתנה לכל יהודי הבחירה החופשית בין הצטרפות

לחלן נאומו של ח"כ אורי אבנרי בישיבה החגיגית של הכנסת לציון 70 שנה לקונגרס הציוני הראשון בבאול ו-50 שנה למתן הצהרת בלפור.

בני הציונות אנחנו.

האומה העברית החדשה, בת ארץ-ישראל, לא היתה קמה, לולא אותה מהפכה מופלאה, אשר שם הציונות היה חרות על דגלה.

מכל מהפכות עולם, אולי היתה זו המהפכה העמוקה ביותר.

היא לא החליפה רק מישטר במישטר, מעמד במעמד. היא העבירה המוני אדם מארצות רבות לארץ עזובה ונידחת; היא הסכה בני חנונים וחייטים לעובדי אדמה וחרושת; היא הקימה לתחיה שפה מתה; היא הגיחה יסודות לתרבות חדשה; היא חישלה מוסדות שלטון למדינה שלא היתה קיימת; היא יישיבה ארץ, בנתה ישוב.

מהפכה אדירה זו — בחופש נולדה ובחופש התגשמה. חוללה אותה הבחירה החופשית של האדם. לא הכפיה ה שרירותית של שלטון. התגשמה העצמית, ההקדמה העצמית, הן שצירו יש מאין.

ראשוני הציונים, כאשר התכנסו בבאול לפני שבעים שנה — רק במעורפל כילו לחזות ארץ רחוקה — נוף מדיני, חב רתי ותרבותי החבוי בנבכי עתיד.

כמו כל מהפכן בראשית הדרך, יכלו רק לנחש מה יהיה בסופה.

קולומבוס הגדול, עת יצא למסע ששינה את פני העולם, הדע מה ימצא? הוא הפליג לגלות את הדרך להורו — וגילה יבשת שלא ציפה לה. חישוביו היו מוטעים, מכשירי-הניחוט שלו פרימיטיביים — אך הוא חולל מהפכה שהטביעה את חותמה על כל מערכות-עולם לדורות.

הציונות יצאה לפתור את בעיית היהודים — ולא פתרה אותה.

היא ביקשה להשמיט את הקרקע מתחת לאנטישמיות — ודחקה בימיה חוללה האנטישמיות שואה שלא ידעו היהודים כמותה מאז ימי ראשיתם.

היא ביקשה לקבץ את הגלויות — והנה אין עלייה של ממש לישראל.

היא ביקשה להפוך את יהודי הפזורה לאומה מדינית אחת — וכיום מטרה זו מאיתנו והלאה.

אך תחת כל אלה חוללה הציונות דבר גדול ומופלא מכל — היא הביאה ללידתה של אומה חדשה, אומה היושבת על אדמתה, הדוברת את שפתה, המקיימת את מדינתה, השולטת על גורלה.

אכן, כמו כל מהפכה גדולה בתולדות העמים, גם המהפכה הציונית נפלה קורבן לנצחונה של עצמה. זוהי הדיאלקטיקה של המהפכה.

בהולידה את האומה העברית, בהולידה את מדינת ישראל, חפכה הציונות את עצמה לי מיותרת.

ואולי דמותה וצורתה של ישיבה חגיגית זו מוכיחות זאת יותר מכל.

הבניין ישנו — הפיגום מפריע

בני הציונות אנחנו.

וכמו בן מתבגר, היוצא מבית הוריו כדי לחיות את חייו, נזכר את הורטנו בתודה עמוקה, מבלי להשתעבד לה ול מושגיה. דור דור וחיו שלו, צרכיו שלו, אתגריו שלו, תשובותיו שלו.

אוי לבן השונה את הוריו, כי אות היא לפגם בנפשו. אך אוי גם לבן הרבק בסינר אמר הורו, החי בצילה, המשתעבד לאורחותיה, שאינו שואף להגשים את עצמו כדמות עצמו. גם זוהי אות לפגם נפשי.

אין בונים בית ללא פיגומים. הציונות — כפיגום היתה

שלום, שפיות-הדעת ותוכנית מעשית להבטחת קיום המדינה במרחב. אני רחוק מלהיות פסימי לגבי „הפופולריות“ של דגל זה. מעט קטן וצרחני ממלא את חלל האחיר בתעמולתו המבעית, אך קולו של עם ישראל לא נשמע עדיין. עובדה טבעית (אם כי מצערת מאד) היא שהפאשיזם צורח תמיד, בעוד שהאנשים השפויים ובעלי-הרצון הסוב גוטים בדרך כלל לשתוק.
אבל יש תקדים אחד, שלא זכה בארץ לתשומת-הלב המתאימה. שמעתי עליו בניו-יורק, ושמחתי שימחה עמוקה.
ערב צאתי מן הארץ הופעתי באסיפת-בחירות בערד. אמרתי לבני המקום: אתם מצביעים למועצה המקומית, אבל הארץ כולה תקשיב להכרעתכם. כי בחירות מקומיות אלה הן הבחירות הראשונות מאז המלחמה, וראשי המפלגות יראו בתוצאות סימן למתרחש בציבור. באותה אסיפה תיארתו בפורטורס את תוכנית-השלום שלנו — רעיון הפדרציה של ישראל ופלסטין — וביקשתי את הציבור המקומי להצביע למענו. ראשי שאר הרשימות נאמו אף הם נאומים מדיניים מובהקים, ביקשו הכרעה על מצעיהם הלאומיים.
התוצאה היא שרשימת העולם הזה — כוח חדש בערד, בראשות אורי פרנק ואהוד חוצן, קיבלה 8% מן הקולות — פי שבעה יותר מכפי שקיבלה רשימתנו בבחירות האחרונות לכנסת. רשימתנו עלתה על מפגם והמפגל, ונפלה רק בשישה קולות מרשימת גחיל, שהי פיעה עם תוכנית של סיפוח השטחים. המרכז החופשי לא העז כלל להתייצב לבחירות. ערד היא ערד — ורמתה עולה על רמת מקומות רבים בארץ. אולם ההכרעה היתה בעלת משמעות לאומית. תומכי רעיון-השלום במדינה אינם נופלים במיספרם מתומכי רעיונות המלחמה והסיפוח.
תושבי ערד שהצביעו בעד הכוח החדש ישמחו, אולי, לשמוע כי כמה שעות אחרי שקי בלתי בניו-יורק את הידיעה על הצבעתם, סיפרתי על כך בפגישה עם אישיות מצרית. הבאתי את תוצאות ערד כי הוכחה ניצחת לכך שאין אמת בטענה הערבית שישראל כולה רוצה בהפיכת המדינה לרודניה מיוחדת-לכונן.
אין דבר משכנע יותר מהכרעה ציבורית בבחירות חופשיות.

צרפתים, ובדיוק כמו שיש מדינה צרפתית שבה יושבים אמריקאים או אנגלים.
אורי אבנרי: האם יש שם 50% ערבים?
הסכרה העיקרית פרצה כאשר הגיב בן-אליעזר על קריאה של ויקטור שמיטוב ממספר, שטען כי הממשלה קבעה בפירוש שאפשר להחזיר שטחים במסגרת חוזה-שלום:
אריה בן-אליעזר: ... תשמע את תשובתי. רק אנשים שאין להם תודעת-מולדת ... ויקטור שמיטוב: אני לא רוצה להתחרות איתך בעניין זה. יש לי תודעת-מולדת לא פחות מזו שלך.
אורי אבנרי: למפלגה שלך יש מולדת פרסית? איך אתה מעז להאשים אחרים בחוסר תודעת-מולדת?
אריה בן-אליעזר: רק אנשים כאלה יכולים להצמיד משאומות לשלום בתנאי נסיגה.
אורי אבנרי: לאנשי הימין אין מונופול על המולדת. יש גבול לכל דבר.
קריאות מזה עברי הבית.
אורי אבנרי: אני נלחמתי על מולדת זו בדיוק כמוך.
אריה בן-אליעזר: בזאת אין אני ממיל טפס. אני רק טוען שאין לך זכות לוותר.
אורי אבנרי: זהו ויכוח פוליטי, לא מיבחן של תודעת-מולדת.
אריה בן-אליעזר: כשמדברים על מולדת, אין זה ויכוח פוליטי.

מעמד לניו-יורק — באהבה

רור לי, כמוכן, כי עמדתנו ברגע זה אינה פופולרית. לא נשתתף במירון על אליפות שכרוך-הנצחון. מעולם לא הרגשתי חובה מוסרית עמוקה יותר להיות בלתי-פופולרי, כמו עכשיו.
אני מאמין כי חמישה-עשר אלף האזרחים ששלחו אותי לכנסת רצו שאדבר שם כמיטב מצפוני והבנתי, ולא שאעשה שקר בנושי כדי לרכוש אהדה. אני מתכוון למלא חובה זו, יהיה המחיר כאשר יהיה.
יתכן שהדבר יזיק למעמדנו בבחירות הבאות. אם כן — יהי כן. אנחנו ניגש לבחירות הבאות, כמו שניגשנו לבחירות האחרונות, מול כל אחור-הסימה שיהיה, כשבידינו דגל הי

אורי אבנרי